

Texten är automatiskt genererad. Vi har i nuläget endast möjlighet att erbjuda transkriberingar i obearbetad form

Jag tycker det är väldigt spännande med vuxenutbildning, Att det är värdefullt att man har med sig ett bagage in i den utbildningen. Jag har köpt en bok om ämnet du är intresserad av och så kan man ju ta det här beslutet. Ska jag riskera min anställning för det här nya? Ja, vi får ju lära oss hela tiden. Så fort vi möter ett hinder så får vi läsa på och fundera och fråga och försöka hitta ett sätt.

Som man kan stå emot.

Har du någon gång funderat på att helt byta yrkesbana till exempel till ett jobb inom de gröna näringarna? Där är behovet av kompetens stort och branschen behöver både locka unga till att utbilda sig inom den, men också locka de som senare i livet kommer på att de vill byta yrke.

Det finns idag gott om möjligheter att ta studievägen intill de gröna näringarna, men också via entreprenörskap och ska vi säga, lära-genom-att-göra-skolan. Idag pratar vi om livslångt lärandemed särskilt fokus på just yrkesbyttarna. Välkomna till landet! Podden Bortom storstan med mig Helene Almqvist. Och välkomna, säger jag till Emelie Fällgren, Filip Gustafsson och Karolina Muhrman. Tack så mycket! Tack. Tack Philip Gustavsson, du är inköparen som bytte från skrivbord till traktor och som ser lantbruket som en framtidsbransch. Är det en hyfsad sammanfattning? Det är väldigt bra sammanfattning. Absolut. Saknas något? Nej. Nyfiken på livet kanske? Ja, men nu är du anställd hos en lantbrukare som har spannmålsodling och täckdikningsverksamhet. Det låter som ett hopp. Ja, det är verkligen ett hopp. Vad gör du rent konkret hos lantbrukaren? Rent konkret så är det maskinkörning och reparation och underhåll av maskiner och byggnader.

Och Karolina. Hur skulle du vilja presentera dig själv?

Jag heter Karolina Muhrman och är docent i pedagogik vid Linköpings universitet. Där har jag under många års tid bland annat forskat om vuxenutbildning, och jag är också verksamhetsledare för det nationella kunskapsnavet, för jordbrukets digitalisering och för Agtech Sweden. Vad har du själv jobbat inom? De gröna näringarna, eller hur? Ja, det har

jag gjort. Jag är uppvuxen på en gård och har bedrivit en växtodlingsgårdtillsammans med min man och jag har även jobbat elva år som lärare inom naturbruksutbildning. Och så har vi Emelie Fällgren som i augusti 2019 träffade Alexander Loveyko, och i december samma år så bildade ni Björkenäs mathantverk och började göra ost utan att ha en aning om hur det gick till. Ja. Hur kom ni ens på idén? Ja, men. Lite gammal filmjolk hemma och vad ska vi göra med den? Ja men färskost är gott.

Och det var det ju. Och i samband med det är det. I samband med det så upptäckte vi Reko ringarna. Tänkte att det här kan vi testa att sälja. Reko ringen sa du? Ja.

Reko ringen är en plattform på Facebook där matproducenter kan sälja sin mat direkt till konsument. Vi har startat en butik, eller hur? Ja. En liten obemannad gårdsbutik inne i Jönköping där vi har samlat lokala mathantverkare där vi säljer både ost och grönsaker och kött. Och vad säljer bäst? Mjök! Ägg och yoghurt! Philip. Jobbet hos lantbrukaren är egentligen en paus sysselsättning för dig? Ja precis. Vi har ett studieuppehåll från Agroteknikerutbildningen vid Biologiska yrkeshögskolan i Skara. Vad gör en agrotekniker?

En agrotekniker är lite liknande som lantmästare. Det är ungefär liknande arbetsuppgifter man kan ta sig an. Jobba med rådgivning för man på gård. När du funderade på alternativa yrken, hur kommer det sig att det landade på agrotekniker? Ja, för det första så är uppvuxen med lantbruket runt knuten. Farfar hade lantbruk så det var ofta man var med som barn och inom citationstecken hjälpte till. Man var väl kanske mest i vägen, men det var kul att få åka med i traktorn och se hur grödorna växte och tröskning på hösten. Sen tog mitt gymnasieval, Mitt gymnasieval, tog mig till att bli utbildad gymnasietekniker. Men när jag insåg att min ambition att bli ingenjör inte riktigt funkar det. Så kände jag att det här trygga lantbruket, det känner jag till och det vet jag lite hur det funkar. Så det var anledningen till att jag sökte mig till agroteknikerna via en yrkesvuxutbildning för att få in gymnasiekursersom krävdes för att bli antagen. Varför valde du yrkeshögskolan som väg till ett nytt jobb? Jag var väl litetrött på universitetsstöket och ville ha lite praktik med det hela. Och i och med att du har något som kallas för LIA arbete lärande i arbetet så tyckte jag det var en bra medelväg att gå

dels lektionsbundet kurser och även ut i arbetslivet och testa där. Karoline Vad säger du om det som Filip och Emelie berättar? Jag tycker det är jättespännande att höra deras historier, och det visar ju bar hur många olika vägar det finns för att kunna växa till den gröna näringen som vuxen. Har du någon utbildning som du kan rekommendera? Emelie. Oj.

Nej, det är inte specifikt inom deras områden.

Emelie. Jag kan ingenting om ostillverkning.

Vi har ju Eldrimner också. Eldrimner är väldigt bra på mathantverks så där får vi också stöd när vi stöter på problem.

Karolina. Hur ser du på hur det kan

utvecklas? Utbildningssidan inom de gröna näringarna. Vad jobbar du mot? Ja, dels så jobbar jag med att utbilda personer på universitetet som ska jobba som lärare inom diverse vuxenutbildning som man säger så, säger en del. Mer specifikt så har vi också utvecklat kurser som handlar om innovation och lantbruksteknik. Det är ju oerhört tekniskt idag, lantbruket och skogsbruket med för den delen. Vi jobbar också med att utveckla pedagogiska kurser i vuxenpedagogik för de personer som arbetar med kurser eller utbildningar inom de gröna näringarna. Vad är det som de vuxna som du läreller gillar att lära ut? Ja. Det är vuxenpedagogik. Ja just. Det. Vad är det de behöver lära sig om just när fokuset är gröna näringar? Om man ska bedriva utbildningar inom de gröna näringarna så är det ju nästan alltid. Det är en mix mellan teori och praktik. Så en sak är ju hur man får det här att smälta ihop på ett bra sätt. Hur man kan växla mellan mellan teoretiska moment och praktiska moment. Det är också en fråga om utomhuspedagogik många gånger. Hur genomför en bra utbildning i utomhusmiljöer eller miljöer som det kan vara inomhus med i ladugårdar och annat? Men det är inte ett vanligt klassrum. Det är en fråga. Och sen är det ju mycket såklart. Allmänt om att undervisa vuxna är ju något helt annat än att undervisa ungdomar. För vuxna har ju precis som Emelie och Filip man har ju med sig väldigt mycket både livserfarenheter och yrkeserfarenheter från olika håll, och de vill man ju ta tillvara på i utbildningen och se till att det blir någonting som tillför en extra dimension. Finns det någon teknik för att göra det?

Ja, det är ju att man när man bedriver vuxenutbildning, att man verkligen är ser sina elever eller vad man ska kalla dem

för. Delstudie deltagare som kompetenta människorsom besitter enorm kunskap och att man ser till att man spelar in dem i en dialog hela tiden i undervisningen, så att man får ta del av den här kunskapen. För det märker vi att ofta, och det är ju väldigt bra även för de som har stor kunskap inom de gröna näringarna att få ta del av andra människors perspektiv och kunskap. För när det här smälter samman så kan man ofta komma till helt nya, nya lösningar och idéer. Då föds det ett lärande och en kunskap på ny nivå som kan leda till innovationer av olika slag. Jag tycker det är väldigt spännande med vuxenutbildning, att det är värdefullt att man har med sig ett bagage i den utbildningen. Emelie, lite apropå det som Karolina säger här. Du gjorde du gjort ett rejält karriärbyte förr. Innan du började tillverka ost så jobbade du heltid på en förskola? Ja, har jobbat inom barnomsorg och äldreomsorg i hela mitt liv tills 2019

när vi bytte till mathantverk istället. Jag har nog alltid känt att omsorgsjobben inte kommer att hålla. Kroppen kommer inte att hålla ett helt yrkesliv. Så därav har jag alltid tänkt att jag kommer att måsta göra någonting annat. Och miljö och mat ligger mig väldigt varmt om hjärtat. Har alltid gjort. Ditt karriärbyte det tar inte slut med osttillverkningen för ni har du och Alexander vidareutvecklat i er verksamhet. Vad kan du berätta mer om det? Vi började ju hemma i köket med att göra ost, men till slut växer vi ur köket och insåg att vi behöver. Om vi vill fortsätta behöver vi ha ett riktigt mejeri. Så vi köpte en gård.

Så just nu håller vi på att bygga upp ett litet mejeri och butik. Men har du haft någon nytta av det i ditt nya gröna näringarna liv? Ja, det har jag, det tycker jag. Man har pedagogiken med sig hela tiden hur man gör. Det handlar ju lite om. Vi vill ju att fler och fler ska upptäcka vad vi har runt omkring oss. Att vi har. Vi har väldigt bra mat och vi bor i Jönköping där vi har fem olika växtzoner och hur vi skulle kunna göra så himla mycket här. Och det gäller ju hela tiden att bilda kunderna i vad som finns här och inte långt borta. Att vi har så himla mycket här att man behöver inte köpa mat från Spanien och Kenya. Och då är pedagogiken bra, för det blir väldigt mycket upprepande och säga samma sak många gånger. Och tålmodet har jag med mig. Filip, vad har du fått med dig från din tidigare erfarenhet som

inköpare i det här in i ditt nya liv? Att jobba inom lantbruk och gröna näringar.

Det jag tar med mig från mitt inköp är en kundkontakt som inköpare. Sitter och har mycket kontakter så jag tar med mig mycket. De här relationerna mellan mig som inköpare och kunderna och leverantörerna som jag sitter och pratar med. Så för min del är det kommunikationsom jag känner att jag har fått med mig från min inköpstjänst.

Emelie. Vi pratar om livslångt lärande i perspektiv utifrån perspektivet utbildning. Din och Alexanders skolhar varit learning by doing. Lära genom att göra Hur? Hur är den vägen? Jamen det är ju att eftersom man har med mat att göras så behöver man ju ha vissa grundkunskaper. Och det har varit mycket läsandedom att man inte gör någonting som är farligt eftersom det är mat vi gör.

Vi får lära oss hela tiden. Så fort vi möter ett hinder så får vi läsa på och fundera och fråga och försöka hitta ett sätt. Sen är ju varken jag eller Alexander så, så så här ska man göra. För det var någon som sa att man skulle göra så. Utan vi försöker hela tiden hitta alternativa vägar, om det gör det lättare för oss eller om det går fortare eller om det blir bättre på ett annat sätt.

Det är mycket testa och mycket våga. Karolina. Hur ser du på demöjligheter som finns idag för att yrkesväxla eller vidareutbilda sig inom de gröna näringarna?

Det finns ju väldigt goda möjligheter om man jämför med internationellt med andra länder så har ju vi i Sverige ett väldigt väl utbyggt system för vuxenutbildning, och vi har även tagit strategiska beslut om att satsa på livslångt lärande och att det ska finnas möjlighet att yrkesväxla flera gånger under livet. Det finns givetvis universitetsutbildning som man kan läsa med inriktning mot gröna näringen, men det finns ju en mängd med yrkeshögskoleutbildningar. Där har du ju utbildningar både med inriktning mot lantbruk och skogsbruk och trädgård och hästhållning. Och så finns det folkhögskolor också. Folkhögskolorna har också en bred palett av utbildningar som vänder sig mot den gröna näringen. Det finns också väldigt mycket distansutbildningar och deltidsutbildningar där man kan behålla sitt jobb till största delen och studera parallellt. Så kan man ju se om det här är någonting för en. Det är ju en bra strategi många gånger. Sen

tycker jag en annan sak, och det är att de gröna näringarna är ju oerhört brett. Det finns massor, massor med olika arbetsuppgifter som man kan ägna sig åt. Så ibland kanske man inte ens behöver ha en ny utbildning, utan den utbildningen du har kanske är väldigt gångbar, men du vet inte om det. Så du har inte koll på alla möjliga arbetsuppgifter som finns inom gröna näringen. Så det tycker jag är en annan väg att gå att sätta sig in i. Vad kan man faktiskt jobba med kopplat till gröna näringen? Jag tycker det är två vägar så sondera utbildningsterrängen och sondera yrkenas behov av olika kompetens?

Vad skulle kunna utvecklas eller förbättras så att det blir fler som vuxna som söker sig till att utbilda sig inom denna bransch? Jag tror att vi måste få fler att få upp ögonen för vilken otroligt spännande bransch det här är. För det är väldigt få vuxna som man pratar med som verkligen förstår vad det innebär att jobba inom till exempel lantbruk eller skogsbruk, eller någon annan gren av den gröna näringen. Det här är ju liksom. Här är hållbarhet på riktigt. Det är ju unika branscher som ägnar sig åt storskalig fotosyntes och som kan producera både mat givetvis, som vi alla måste ha för vår överlevnad. Fossilfri energi, nya material och allting. Och det är också en högteknologisk bransch som är oerhört spännande att få vara en del av att jobba i. Och det är också en samhällsbärande bransch. Emelie och Filip. Hur tänker ni om det här med hur man skulle kunna få fler att bli intresserade av att antingen gå utbildningsvägen till in i den här branschen eller som du Emelie. Lära sig genom att göra. Jag tänker att någonstans måste det böttna i ett intresse som man väcker hos någon. Och det är väl att prata om det hela tiden. Hur viktigt det är. Hur bra det är. Hur roligt det är. Det är också viktigt att peppa folk att våga prova. Att det inte är så farligt att försöka. Vad är det värsta som kan hända? Mod är en stor faktor. Annars går det inte. Nej. Då blir man nog kvar. Filip Jag tänker att man man kan ju börja smått. Börjar köpa en bok om ämnet du är intresserad av. Ta det därifrån och fortsatt intresserad så kan man ju ta det här beslutet. Ska jag riskera min anställning för det här nya behöver inte vara så stora steg. Man kan börja med ett litet. Gjorde du det? Nej, jag tog det stora steget först faktiskt. Vågar man inte stort så våga litet kanske blir stort till slut.

Hmm. Emelie Fällgren, Filip Gustafsson och Karolina
Muhrman. Tack så mycket! Jätteroligt att ni delat mer av allt
det här idag. Tack själv! Tack. Tack. Hej då. Hej då! På
Landsbygdsnätverkets webbkan du läsa mer om hur vi jobbar
med hållbara gröna näringar. Podden Landet görs av
Landsbygdsnätverket. Producent var Ingrid Whitelookoch jag
heter Helene Almqvist. Tack till dig som lyssnat.
Slut på transkribering.

